

Kvantifikácia vplyvu protinflačných opatrení a opatrení v oblasti rodinnej politiky

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť sa rozhodla z vlastného podnetu kvantifikovať vplyv tzv. protiinflačných a prorodinných opatrení vlády, a to predovšetkým ich vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií. RRZ dnes zverejnila kvantifikácie oboch skupín opatrení.

Protiinflačné opatrenia spočívajú v poskytnutí jednorazových príspevkov za máj 2022 vybraným skupinám osôb (najmä zvýšenie prídavku na dieťa a navýšenie pomoci v hmotnej núdzi). Tieto opatrenia majú negatívny vplyv na verejné financie v roku 2022 na úrovni 0,1 % HDP. Keďže ide o jednorazové opatrenia, nemajú vplyv na saldo verejnej správy v rokoch 2023 až 2025 a neovplyvňujú ani dlhodobú udržateľnosť.

Z pohľadu vybraných skupín obyvateľstva, v percentuálnom vyjadrení tieto jednorazové opatrenia najviac zvyšujú príjem rodín s najnižším priemerným disponibilným príjmom - rodín v hmotnej núdzi (zvýšenie o 2,8 %), náhradným rodičov (o 1,9 %), rodín bez pracovného príjmu (o 1,4 %) a rodín poberajúcich príspevkov na opatrovanie (o 1,3 %). V absolútnom vyjadrení najviac benefitujú tie rodiny, u ktorých sa kumuluje pomoc z viacerých jednorazových príspevkov a tie, ktoré majú viac nezaopatrených detí. Z celkových výdavkov na jednorazové opatrenia sa použije 21 % (23 mil. €) pre 10 % najchudobnejších rodín.

Z hľadiska dlhohodobej udržateľnosti je významná druhá skupina opatrení, tzv. prorodinný balíček, keďže v tomto prípade ide o trvalé zmeny vo výdavkoch sociálneho systému len pre rodiny s deťmi. Vzhľadom na veľkosť balíčka, miera rizika chudoby domácností s deťmi by mohla významne klesnúť (o 2,6 až 5,2 p.b.). Naopak miera rizika chudoby domácností bez detí stúpne o 1,2 až 1,6 p.b., hoci príjmy domácností bez detí ostanú nominálne nezmenené.

Keďže časť pomoci je rovnaká bez ohľadu na príjem rodičov, vplyv navrhovaných opatrení je v percentuálnom vyjadrení najvyšší v rodinách s nižšími príjmami. V roku 2022 prinesú navrhované opatrenia nízkopríjmovým rodinám na Slovensku, v prvom príjmovom decile, priemerné zvýšenie príjmu o 1,2 %, rodinám v najvyššej príjmovej kategórii sa príjmy zvýšia priemerne o 0,2 %. V roku 2023 sa príjmy rodinám v prvom príjmovom decile zvýšia o 9 % (z čoho 6 p.b. tvorí nepeňažný benefit – príspevok na krúžky) a rodinám v najvyššej príjmovej kategórii o 1,4 %. S výnimkou najnižšieho decilu (kvôli nižšiemu daňovému bonusu) sú výdavky rozdelené približne rovnomerne medzi rodinami s deťmi.

V dlhodobom horizonte prijatie týchto legislatívnych zmien prispieva k zhoršeniu ukazovateľa dlhohodobej udržateľnosti o 0,7 % HDP. V roku 2023, ktorý bude prvým rokom, v ktorom sa v prípade ich opätovného schválenia všetky opatrenia začnú uplatňovať v plnej miere, by vzrástli výdavky verejnej správy o 1 % HDP (1 120 mil. eur) s vplyvom na saldo o 0,8% HDP (1 001 mil.eur).

Prorodinný balíček negatívne zasahuje do hospodárenia samospráv, keďže v dôsledku zvýšenia daňového bonusu na dieťa sa zníži výška transferu podielových daní obciam a VÚC. Dopad tohto opatrenia na bilanciu samospráv sa výrazne líši v závislosti od finančnej situácie konkrétnej obce.

Okrem aktuálne vypracovanej kvantifikácie vplyvu opatrení zverejnila RRZ 7. júna 2022 aj vlastné stanovisko k balíčku opatrení na žiadosť Kancelárie prezidenta SR. RRZ v ňom zvýraznila požiadavku plného prefinancovania, keďže slovenské verejné financie stále nie sú dlhodobo udržateľné. V rámci krajín EÚ patrilo Slovensko medzi krajiny s najhorším dlhodobým zdravím verejných financií (EK, jeseň 2021). Ďalším dôvodom pre požiadavku plného prefinancovania je aj súčasná vysoká úroveň dlhu, ktorý prekročil horný limit ústavný limit o viac ako 7,1% HDP.